

Муштат С. О., к. іст. н. Сливенко В. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ В ТУРИСТИЧНІЙ СФЕРІ:
ОСНОВНІ СХЕМИ ШАХРАЙСТВА
В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ**

Актуальність даної теми обумовлена тим, що шахрайство дуже поширене в туристичному бізнесі, який щороку набирає обертів. І разом з цим щороку зростає кількість постраждалих від шахрайських схем туристів. Питання про те, як уникнути шахрайства в туризмі, дуже важливе в зв'язку зі збільшенням кількості подорожей в даний час. Під шахрайством розуміється злочин, який спрямований проти власності [3]. На практиці даний вид протиправних дій присутній у всіх сферах людського життя, в тому числі і туристичній.

Багато громадян нашої країни подорожують в різні країни світу і зіткнутися з проблемами можуть як при укладенні договору з туристичною фірмою, так і безпосередньо в країні перебування. Недобросовісні туристичні агентства, злодійство на вокзалах, в аеропортах, нечесні таксисти і гіді, які надають туристам послуги за завищеними в кілька разів цінами, шахраї в обмінних валютних пунктах – ось далеко неповний список неприємностей, що підстерігають туристів на відпочинку. Основна мета даної роботи – виявлення основних схем шахрайства в туризмі була реалізована за допомогою наступних завдань: виокремлення найпоширеніших шахрайських схем в туристичній сфері та вивчення особливостей шахрайства в туристичному бізнесі.

Туристи досить часто є улюбленими цілями шахраїв – вони не знайомі з місцевістю та не знають місцеві звичаї, і вони, ймовірно, мають багато грошей. Навіть досвідчені мандрівники можуть ставати жертвами афери, тому важливо знати, які типи афери існують у всьому світі.

Автором було розглянуто досить відомі та авторитетні сайти подорожей та туристичні блоги, щоб знайти деякі найпоширеніші афери у сфері туристичного бізнесу (приклади наведені у табл. 1).

Таблиця 1. Основні методи здійснення шахрайських схем у туризмі *

Сфера послуг в туризмі	Сутність шахрайської схеми	Опис та рекомендації
Послуги туристичної агенції	Крадіжка грошей потенційних туристів	Потенційного туриста шахраї через об'яву на сайті повідомляють про те, що люди, які бронювали путівку, відмовилися від неї, і щоб вона не пропала, а люди отримали хоч якусь компенсацію, її зараз продають з 50% знижкою. Завіряють що, це просте переоформлення на інші прізвища. Вони також повідомляють, що фірма знаходиться в іншому місті, і якщо клієнт захоче купити путівку, то йому потрібно терміново їхати до них, або відправити гроші на карту. Після сплати телефон уявної агенції не відповідає
Транспортні послуги	Значне завищення ціни за надану послугу	Водії таксі, що спеціалізуються на туристах поблизу аеропортів або залізничних вокзалів. Водій повідомляє про те, що лічильник не працює, і, користуючись незнанням туристом місцевості стягує досить високу ціну
Підприємства розміщення	Омана клієнтів готелю (з метою переманювання до іншого)	Ця поширена афера трапляється також за участю водіїв таксі. Під час руху до готелю водій повідомляє про те, що готель закритий або заброньований і доставляє туриста у більш дорогий готель, де сам отримує значну комісію
Виробництво сувенірної продукції релігійного призначення	Агресивне вимагання грошей за уявні «подарунки» від шахраїв	Ця афера дуже поширена у світі, пов'язана з особами, які видають себе за буддистських ченців, що підходять до туристів і дарують їм браслети з бісером або медальйони. Як тільки турист приймає «подарунок», аферисти починають агресивно вимагати гроші, що може призвести до небезпечного протистояння. За даними The New York Times, ця афера відбувається скрізь від Нью-Йорка до Непалу і використовує бажання людей бути шанобливими до інших релігій
Підприємства прокату транспортних засобів	Навмисне пошкодження власником транспортних засобів	Турист орендує мопед чи скутер, який може бути пошкоджений (або вкрадений) протягом ночі. Власник вимагатиме доплати або дорогого ремонту в якості компенсації. Нажаль саме власник або його спільники можуть навмисно завдати шкоди або вкрати орендований засіб
Під час екскурсій	Вимагання грошей та крадіжки особистих речей туристів	Зазвичай глухі, сліпі або вагітні жебраки, іноді у супроводі "помічників", вимагають у туристів гроші. Жінки з дітьми є загальними (вони можуть бути навіть не їхніми). Дітей також часто використовують жебрацькі банди для збору грошей. Чому? Тому що більшості людей важко сказати "ні" старим, пораним чи молодим. Іноді співучасник поруч просто дивиться, щоб побачити, де ви тримаєте свій гаманець, щоб вони могли забрати вас у кишеньку пізніше

* Складено авторами за матеріалами [1; 2; 4].

Для того, щоб не стати жертвою шахраїв, важливо знати, які типи афер існують і виконувати наступні правила:

- уважно перевіряти документи, які оформляються в туристичних, екскурсійних агентствах, страхових організаціях;

- вивчити інформацію про країну (місті, якщо відпочинок в Україні), а саме про середні ціни на готелі, екскурсії, послуги таксі;

- обмінювати валюту в банках, а не у приватних осіб. Бажано там же знімати і гроші з карти, а не користуватися невідомими вуличними банкоматами, які можуть бути забезпечені пристроями для зчитування інформації з карти нічого не підозрює туриста;

- на відпочинку краще відвідувати перевірені заклади з хорошими відгуками, в них ризик обману туриста набагато менше [3].

Таким чином, необхідно зазначити, що з шахрайством в сфері туристичного бізнесу можна зіткнутися під час відпочинку у будь-якому куточку світу і навіть в рідній країні. Дуже часто мандрівники стають жертвами шахрайських схем і на вітчизняних курортах. Стати жертвою аферистів можна в будь-якій державі, так як шахрайство не має національностей і кордонів. Але можливість вивчення найбільш поширених схем обману допоможе працівникам туристичної сфери хоч частково убезпечити туристів.

Список використаних джерел:

1. 15 Common Travel Scams (And How To Avoid Them) // Travel Tips – Travel Safety, 2019 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://expertvagabond.com>
2. Попереджений – значить озброєний // Inflot Cruise & Ferry Ukraine, 2019 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://inflotcruises.com/ua>
3. Сливенко В. А. Інноваційні підходи до вирішення проблем безпеки в туризмі / В. А. Сливенко // European Journal of Management Issues, 2013, pp 44-50.
4. Travel Scam Around The World, 2018 [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.businessinsider.com>: